

Grau en *Mediació Lingüística*

Maria Dolors Cañada
Facultat de Traducció i Interpretació
Universitat Pompeu Fabra

Introducció

- El projecte pilot del “Grau en Mediació Lingüística” (GML) s'emmarca en un procés de renovació pedagògica i d'adaptació a Europa iniciat amb anterioritat.
 - La FTI comptava ja amb l'experiència prèvia de la llicenciatura en “Lingüística i Aplicacions Tecnològiques” (2002-2003), estudis que s'imparteixen seguint l'enfocament Bolonya; distinció Jaume Vicens Vives a la qualitat docent universitària (2004).
 - Aquest projecte es va iniciar durant el curs 2005-2006 amb totes las assignatures del primer curs adaptades, en major o menor grau, a las directrius de l'EEES; actualment el nou model pedagògic s'aplica en tots els cursos de la llicenciatura.
-

Antecedents (1)

- La llicenciatura en “Traducció i Interpretació” de la UPF s’imparteix des de l’any 1992; el pla d’estudis vigent s’aplica des del 2002.
 - Durant l’any 2003 la titulació va passar per un procés d’avaluació externa i interna per part de l’AQU. Les conclusions de l’informe s’han tingut en compte en el disseny del grau.
 - Clara orientació internacional, inspirada en l’Escola de Traductors i Intèrprets de Ginebra i en les normes de qualitat del perfil de formació que exigeix la CIUTI (prova d’aptitud inicial, estada obligatòria a l’estranger, treball de final de carrera).
 - El model s’ha mostrat òptim i permet un alt grau d’inserció laboral.
-

Antecedents (2)

- Importància de la innovació docent a la FTI: finançament del programa d'ajuts a l'adopció de la metodologia ECTS de l'AGAUR, diversos projectes MQD, Pla de Mesures de Suport a la Innovació i al Qualitat Docents de la UPF, jornades pedagògiques anuals.
 - La prova pilot va ser dissenyada, coordinada i avaluada per una comissió –la CAB o Comissió d'Adaptació a Bolonya– nomenada per la Junta del Centre.
 - Està formada per 6 professors representatius de les cinc llengües que s'imparteixen a la Facultat i de la majoria de les àrees de coneixement implicades. El Rectorat crea el càrrec de coordinador(a) de l'EEES a les Facultats.
 - La CAB ha comptat amb el suport tant del col·lectiu docent com dels serveis centrals de la Universitat.
-

Equips docents i assignatures de 1r cicle

Equip	Assignatures	Equip docent	Coordinador/a	Contacte CAB
Llengua catalana	<i>Normativa A GAD A I, II; GAD A2 I, II; Llengua D</i>			
Llengua castellana	<i>Normativa A GAD A I, II; GAD A2 I, II</i>			
Alemanys	<i>Llengua B I, II, III; Llengua C I, II, III; GAD C I, II; GAD B</i>			
Francès	<i>Llengua B I, II, III; Llengua C I, II, III; GAD C I, II; GAD B</i>			
Anglès	<i>Llengua B I, II, III; Llengua C I, II, III; GAD C I, II; GAD B</i>			
Fonaments generals	<i>Fonaments de la Trad.; Lingüística Aplicada a la Trad.; Lingüística</i>			
Fonaments específics	<i>Fonaments culturals i temàtics per a la trad. I, II</i>			
Traducció general	<i>Traducció B-A I, II; Traducció A-A2; Traducció B-A2 per a anglès, francès i alemany.</i>			
Estada	<i>Aprofundiment Lingüístic Llengua B</i>			
Curs estrangers	<i>Cursos específics per als estudiants estrangers d'intercanvi.</i>			

Criteris: cada grup d'assignatures pot comptar amb 2 o 3 docents ; la selecció té en compte la dedicació, l'experiència en la docència "teòrica" en les matèries corresponents, etc.

Funcions: elaborar la primera part del Pla docent (competències generals de les matèries i de cada grup d'assignatures) de les assignatures incloses en la casella.

Procés de treball

- Sessió inicial de formació del PQE (de 2-3 hores) per al professorat sense experiència en la llicenciatura de "LAT".
 - Document de guia (CAB) per a desenvolupar aquests documents marc (equips docents).
 - La CAB s'encarrega de fer el seguiment i de difondre els programes marc a la resta de docents de cada bloc d'assignatures
 - Un cop atribuït el PAD (DTI), cada docent responsable d'assignatura elabora el Pla docent detallat (coordinació entre professors implicats).
 - Un cop implementades les assignatures, la CAB assegura el seguiment de l'experiència en forma de qüestionaris i entrevistes (docents i estudiants).
-

El perfil competencial

- La mediació lingüística engloba diverses activitats d'intervenció en el llenguatge:
 - traducció
 - altres pràctiques com: correcció i edició de textos, gestió documental, redacció tècnica, preparació d'originals per a l'edició professional, etc.
 - Des del punt de vista acadèmic, el perfil de competències es va basar en gran mesura en el Llibre blanc de Traducció i Interpretació, elaborat per la CCDUTI amb l'aprovació de l'ANECA, la qual cosa garanteix la idoneïtat i la solidesa del projecte.
-

Perfils bàsics de l'oferta formativa

- Perfil 1. Traductor professional “generalista”
 - Perfil 2. Mediador lingüístic i cultural
 - Perfil 3. Intèrpret d'enllaç
 - Perfil 4. Lector editorial, redactor, corrector, revisor
 - Perfil 5. Lexicògraf, terminòleg i gestor de projectes lingüístics
-

Competències transversals en el GML

Instrumentals	Interpersonals	Sistèmiques
capacitat de • cerca documental i gestió de la informació • presa de decisions • anàlisi i síntesis • anàlisi de situacions i resolució de problemes • raonament crític • organització i planificació • creativitat • comunicació oral i escrita • coneixements d'informàtica • coneixement de la pròpia cultura • coneixement i ús de dues llengües estrangeres	capacitat de • treball en equip • treball individual • treball en un context internacional • treball en un equip interdisciplinari • adaptabilitat a contextos internacionals • habilitat en les relacions interpersonals • iniciativa, coordinació i lideratge	capacitat de • comprensió d'altres cultures i costums • aplicació dels coneixements a la pràctica • aprenentatge autònom i de formació continuada • adaptació a noves situacions • disseny i gestió de projectes • reconeixement de la diversitat i multiculturalitat • motivació per la qualitat

Competències específiques en el GML

- excel·lència en el domini (oral i escrit) de la LM
 - domini receptiu (oral i escrit) de com a mínim dues LE
 - domini productiu (oral i escrit) de com a mínim una LE
 - coneixement de cultures i civilitzacions estrangeres
 - coneixements especialitzats en un o més àmbits temàtics
 - capacitat per traduir
 - capacitat per reflexionar sobre el funcionament de la llengua
 - capacitat per reflexionar sobre l'activitat traductora
 - maneig d'eines informàtiques aplicades a la mediació lingüística
 - destresa en la cerca d'informació i documentació
 - capacitat per interpretar
 - domini de la traducció especialitzada en, com a mínim, un àmbit temàtic i coneixement de la terminologia d'aquest àmbit en, com a mínim, una llengua
 - coneixement dels aspectes professionals, legals i econòmics de la mediació lingüística
 - rigor en la revisió i control de la qualitat de la mediació lingüística
 - capacitat per a dissenyar i gestionar projectes lingüístics
-

Estratègies docents i recursos d'aprenentatge

- Es estudis de traducció i interpretació són eminentment aplicats i professionalitzadors: es persegueix la formació de traductors més que no pas la construcció de coneixement teòric sobre la disciplina.
 - Aquests estudis se centren en el desenvolupament de les *competències traductora i interpretadora*: relació equilibrada entre el "saber" i el "saber fer" i aposta decidida per l'autonomització dels estudiants (*Bolonya avant la lettre*). Exemple: l'entorn virtual Parles.
 - Així doncs, el canvi de paradigma que propugna l'EEES no constitueix per nosaltres una transformació radical; es tracta només d'optimitzar una metodologia d'ensenyament / aprenentatge que ja s'aplica, estructurar-la i adaptar-la a les directrius europees.
-

Activitats d'aprenentatge i gestió del treball de l'estudiant

- El GML contempla un format de semipresencialitat basat en el foment de l'autonomia de l'aprenent. Inicialment en van implementar 2 models diferents:
 - 1) reducció del 20-25% de presencialitat; estructura "tradicional" (sessions de GG i sessions de GP) + STE.
 - 2) reducció propera al 50%; organització de la docència en GG i seminaris (12-16 estudiants); distinció setmanes 1,2,10/3-9.
 - Model actual de docència:
 - sessions plenàries de 90', sessions de seminari de 60' (màx. 20 estudiants) i sessions de tutoria (individuals o per grups).
 - la càrrega lectiva de l'estudiant equival al 25% del valor del crèdit ECTS
 - el 75% correspon al treball d'estudi individual o en grup i a la realització de les tasques i activitats assignades.
-

Un model semipresencial

- El procés d'ensenyament/aprenentatge del GML compagina unes classes presencials bàsiques i el treball autònom de l'estudiant.
 - L'activitat de l'estudiant (presencial o no presencial) s'articula a partir de tasques pràctiques basades en diversos tipus d'activitats d'aula (resolució de problemes, encàrrecs de treball, estudis de cas).
 - Per resoldre aquestes activitats, l'aprenent es veurà obligat a seguir les instruccions i consignes que es donen a les sessions presencials, a consultar al docent a les sessions de seminari o de tutoria i a treballar de manera autònoma.
 - Així, seguint aquest model, les assignatures permetran, a partir d'objectius i directrius comunes, que cada estudiant dibuixi el seu propi itinerari de treball, òbviament amb l'ajuda de l'equip docent.
 - Aquesta proposta metodològica és possible gràcies a l'organització de les assignatures en diversos tipus de sessions i activitats:
-

Organització del procés

- *Sessions de grup gran o sessions magistrals*: l'element vertebrador de l'assignatura, ja que s'hi presenten les nocions teòriques bàsiques, les tasques a realitzar i els recursos disponibles.
 - *Sessions de seminari*: sessions de treball interactives al voltant d'una tasca concreta; són el principal mecanisme d'avaluació continuada.
 - *Treball autònom (individual o en equip)*: element central del procés d'aprenentatge; els càlculs curriculars el situen en el 65% del volum total de l'activitat d'aprenentatge.
 - *Sessions de tutoria*: individual o en grup, presencial o en línia, enfocades a la resolució de problemes concrets o a valorar globalment el procés; donada la seva diversitat, són de difícil quantificació.
 - *Guia docent*: constitueix un instrument didàctic de gran utilitat; recull, organitza i estandarditza (tant per als docents com per als estudiants) el procés d'ensenyament / aprenentatge; fomenta l'existència de relacions simètriques entre docents i discents.
-

Avaluació de l'experiència i indicadors d'èxit

- Primer any del GML: avaluació d'una mostra d'assignatures per trimestre considerant

1) **rendiment acadèmic:** estabilitat considerable; nombre d'aprovat i suspesos similars i mitjanes de notes o percentatge d'abandonaments també similars.

2) **grau de satisfacció:** prové de dues fonts: els qüestionaris d'avaluació del professorat (AVALDO) + enquesta específica sobre l'adaptació a l'EEES (docents i estudiants); els resultats generals varien segons les assignatures però, en general, s'observa un increment de la satisfacció que se situa al voltant d'un 8/10 (ambdós col·lectius).

3) **percepció del procés d'ensenyament / aprenentatge:** els qüestionaris van permetre obtenir informació sobre diversos elements del procés educatiu, per exemple...

Percepcions sobre el procés (1)

- La majoria dels estudiants avalua molt favorablement la guia docent com a instrument d'orientació.
 - Estudiants i docents consideren que en el GML el grau d'aplicació de l'avaluació continuada ha sigut alt.
 - Aquesta aplicació generalitzada provoca una major percepció de consecució de objectius i progressos.
 - L'increment de l'avaluació continuada i la presa de consciència per part dels estudiants de la necessitat d'un treball continuat es tradueix en un canvi significatiu d'hàbits i actituds que considerem molt positiu.
 - També són positius els comentaris sobre la coordinació entre els docents responsables de les sessions GG i dels seminaris; els equips docents creats per la CAB, els seus coordinadors i assessors han funcionat correctament.
-

Percepcions sobre el procés (2)

- Las sessions de seminari són ben valorades perquè augmenten la participació i afavoreixen la interacció docent-aprenents.
 - La reducció de presencialitat es compensa amb l'increment de la interacció: millora notable de la qualitat i de l'aprenentatge (postulats constructivistes).
 - Valoració positiva dels nous materials didàctics; l'ús de les NTIC ha contribuït a organitzar el procés d'ensenyament/aprenentatge; intranet + plataforma educativa *Moodle*.
 - Opinions divergents pel que fa a la consecució dels objectius competencials: docents satisfets pel que fa a resultats assolits però estudiants descontents (concepcions diferents sobre què són les competències? el calendari trimestral dificulta una avaluació de tipus competencial en algunes assignatures?).
 - Aspecte a millorar: el desenvolupament de las tutories (espai d'interacció poc freqüent i de difícil definició).
-

Conclusions (1)

- Disminuir la presencialitat i canviar els formats docents no suposa cap deteriorament de la qualitat de la formació.
- El canvi de paradigma implica un notable canvi de rols per a tots els participants:

Estudiants: han d'assumir una part important de la responsabilitat del propi aprenentatge (paper més actiu).

Docents: canvi substancial en el mode de concebre, organitzar i dispensar la docència:

- ✓ aprenentatge de continguts → treball actiu basat en el desenvolupament de competències;
 - ✓ transmissió de coneixements → procés de construcció al voltant de l'aprenent i de la seva activitat;
 - ✓ "ensenyar" → ajudar l'aprenent a assolir els objectius de la formació (guia, facilitador del procés).
-

Conclusions (2)

- Repercussions en l'activitat docent: la disminució de la docència presencial implica un augment important de la dedicació dels professors a la docència: disseny d'activitats, creació de materials, tutorització i seguiment dels estudiants, treball de coordinació entre docents, etc.
 - Esperem que aquest treball en equip permeti, en el futur, aprofundir en diversos temes, com poden ser:
 - el treball sobre les competències transversals,
 - el desenvolupament de les tutories com instruments de seguiment i autonomització del procés d'ensenyament / aprenentatge, i
 - el disseny d'instruments d'avaluació fiables que permetin valorar la consecució dels objectius competencials.
-

UNIVERSITAT
POMPEU FABRA